

B.

I. Forelæsninger ved Kiøbenhavns Universitet og det pædagogiske Seminarium i Sommersemestret 1809.

A. Ved Universitetet.

I. Theologiske.

C. F. Hornemann, Theol. Dr. & Prof. P. D. forklarer Christi Taler hos Johannes; tilendebringer den dogmatiske Forklaring af Brevet til Ebræerne; fortsætter Undersøgelsen af Forbindelsen mellem de græske Philosophers Meeninger og Christianismens Lærdomme, fra Socrates's Død.

P. E. Müller, Theol. & Philos. Dr. Theol. Prof. P. D. læser over den christelige Apologetik; den sidste Deel af den christelige Moral, efter det

af ham selv udgivne System; den første Deel af den dogmatiske Theologie; holder Examinatorier.

Mag. B. Thorslacius; Prof. Ling. Lat. Ord. læser over det N. Test. saakaldte almindelige Breve.

J. Møller, Theol. Prof. P. E. fortsætter sine Forelæsninger over den christelige Kirkehistorie og Davids Psalmer; holder Examinatorier.

2. Juridiske.

J. F. W. Schlegel, J. U. Dr. & Prof. P. O. foredrager den hypothetiske Naturret; Principerne til Fædrelandets Criminalret, sammenlignede med den almindelige Criminalrets Regler; holder skriftlige Øvelser og Examinatorier.

F. L. Hurtigkarr, J. U. P. P. O. foredrager den extraordinære Proces efter Fædrelandets Retsprinciper; den romerske Ret til Tingen og Criminalret; holder Examinatorier.

C. Brorson, J. U. P. P. E. gennemgaaer den danske og norske Personernes Ret, og Ret i Tingen; holder Examinatorier.

M. H. Bornemann, J. U. P. P. E. foredrager den absolute Naturret, og den ordinære Proces efter Fædrelandets Love; anstiller Examinatorier.

J. E. Møller, Adjunct ved det juridiske Facultet, læser over den dansk-norske Ret til Tingen; den almindelige og europæiske Statsret;

Fædrelandets og Tydsklands og de i Rhinforbundet indlemmede Staters offentlige Love; den borgerlige Disciplin (som Grækerne kalde πολιτεία); holder Examinatorier.

3. Medicinske.

K. L. Bang, Prof. Med. Publ. Ord. læser over den specielle Therapie og særdeles Sygdomstilfælde i Forbindelse med denne Lære.

J. S. Saxtorph, M. Dr. P. P. O. Chr. & Art. Obstetr. forklarer de kolde Hævelsens Chirurgie efter Gallisens System; viser Fødselsoperationerne paa Phantomet; læser over de chirurgiske Operationer.

O. H. Mynster, M. Dr. & P. P. E. foredrager den practiske Medicin ved de Syges Senge i det Kgl. Frederichs Hospital; læser over den specielle Pharmacologie.

J. D. Herholdt, M. Dr. & P. P. E. foredrager den tinglige Medicin.

M. Skjelderup, M. Dr. & P. P. E. læser over det menneskelige Legems Osteologie; den første Deel af Physiologien, som handler om det vegetative Liv.

J. W. Hornemann, P. Bot. E. foredrager Begyndelsesgrundene af Botaniken og læser over de indenlandske officinelle Planter, samt forklarer Planternes naturlige Klasser.

4. Philosophiske.

Mag. A. Kall, Histor. Prof. Publ. Ord.,
gør sine Tilhørere bekiendte med de bedste Hielpemidler i Fædrelandets Historie; foredrager Fædrelandets nyere Historie.

Th. Bugge, Math. & Astron. Prof. P. O.
viser de astronomiske Instrumenters Construction og Brug ved at-anstille Observationer; foredrager den sphæriske og theoretiske Astronomie og mathematiske Geographie; anstiller Examinatorier; tilbyder sin Veiledning i at giennemgaae en eller anden Deel af den rene eller anvendte Mathematik.

Mag. N. P. Kall, L. L. O. O. Prof. Publ. Ord., giver Anviisning i det arabiske og syriske Sprog; forklærer Hoseas og Joel.

Mag. J. Böldike, Prof. Math. Publ. Ord. fremsætter Begyndelsesgrundene af Algebra; foredrager den rene Mathematik efter Kåstners Compendium; tilbyder sin Veiledning i en eller anden Deel af Mathematiken.

J Wolf, Prof. Math. P. O. foredrager Arithmetiken og Begyndelsesgrundene af Algebra; den theoretiske Geometrie og plane Trigonometrie, efter Karstens Compendium; anstiller Examinatorier; tilbyder sin Veiledning i en eller anden Deel af Mathematiken.

Mag. J. Kierulf, Hist. & Geogr. P. P. O.
Statistikens Propædie efter Büsching; over den
ældre danske Historie; over den almindelige euro-
pæiske Historie i det 18 Seculum.

G. Wad, Hist. Nat. Prof. P. O. foredra-
ger de varmbloedige Dyr's Historie efter Dumeril's
System; læser over Geognosien, med oplysende
Exempler af Naturen.

Dr. Nic. Treschow, Philos. Prof. P. O.,
over den empiriske Psychologie efter den af ham ud-
givne Anthropologie; over Metaphysiken eller Lærer
om de almindelige Begrebers Oprindelse og Sand-
hed; anstiller derover Examinatorier; fortsætter
de i forrige Semester begyndte Forelæsninger over
den moralske og borgerlige Philosophie.

Mag. B. Thorlacius, Prof. Ling. Lat.
Ord., læser over Romernes huuslige Liv og Vir-
gil's Georgica; anstiller Examinatorier.

Mag. N. Schow, Archæol. Prof. P. E.,
giver Anvisning til den græske og romerske Mytho-
logie; foredrager Archæologien.

Mag. R. Nyerup, Prof. Hist. Lit. & Bibl.
Univ., gennemgaaer nogle Hoveddele af Middel-
alderens Litterærhistorie.

Mag. G. Begtrup, Dec. P. E., foredra-
ger enkelte Capitler af Læren om Landbruget; vei-
leder sine Medstuderendes Øvelser og Privatstudier.

Th. Bruun, Prof. L. N. foredrager for de mere Døde Reglerne til rigtigheden at forstaae og smukt at skrive det engelske Sprog.

Mag. L. Engelstoft, Hist. & Geogr. P. E., gennemgaaer det Byzantinske Riges Historie fra Theodosii den Stores Død til Constantinopels Erobring af Tyrkerne.

P. E. Müller, Theol. & Philos. Dr. Theol. Prof. P. D., læser over Sædelæren; holder Examinatorier.

G. Sverdrup, G. L. P. E., forklarer Periclis, Thucydids, Platos og Lysias's Sørgetaler; gennemgaaer Pindars Oder.

Mag. H. E. Ørsted, Phys. P. P. E., holder pharmaceutiske Forelæsninger; fremsætter Begyndelsesgrundene af Experimentalphysiken, og anstiller derover Examinatorier; foredrager Experimental-Chemien.

M. N. Puerari, Ling. & Lit. Gall. P. P. E., læser over Noels og Laplaces udvalgte Fragmenter af de bedste Skribenter; gennemgaaer det franske Sprogs Grammatik; anstiller Øvelser i at tale og skrive dette Sprog rigtig. Tilbyder sin Veiledning i det skønnere Foredrag og i den franske Literatur.

Mag. E. C. Werlauff, Secretair ved det Kongl Bibl., læser over de nordiske Rigers Historie og Forsatning under Calmar-Unionen.

B. Ved Seminariet.

D. G. Moldenhawer, Seminariets Director, anstiller Øvelser med Alumnerne i den anden Klasse.

J. Wolf, Inspector i den mathematiske Klasse, forklarer de uendelige Rækkers Natur og deres forskellige Brug; veileder Alumnernes egne Øvelser.

G. Wad, Inspector i den fysiske Klasse, fremsætter Reglerne for den naturhistoriske Underviisning i Skolerne; læser over Theophrasts Bog om Stene:ne.

K. L. Rahbek, Prof. og Inspector i den danske Klasse, veileder Alumnernes Øvelser i det skriftlige Foredrag.

L. E. Sander, gennemgaaer med Alumnerne og andre academiske Borgere det tydske Sprogs Grammatik; læser over Didactiken efter Niemejer; anstiller Declamere. Øvelser.

Lh. Braun, Prof. & Lect. Sem., giver Underviisning til det franske og engelske Sprogs rigtige Udtale og Skrivemaade; veileder Alumnernes egne Øvelser.

Mag. B. Thorlacius, P. L. L. D., fortæller sine mythologiske og antiquariske Forelæsninger; anstiller med de philologiske Alumner Interpretations. Øvelser over Platos Hippias Major

og Ovids Heroider; gennemgaaer critisk Alumnernes latinske Udarbeidelser.

G. Sverdrup, G. L. P. og Inspector i den historiske Klasse, fremsætter Reglerne for Historiens Foredrag i Skolerne.

II. Academiske Examina.

1. Theologisk Embeds-Examen i April 1809.

Den 18 April.

1. Georg Nicolai Oxholm. En Søn af Kammeraad Oxholm, fød i Tronhiem 1785, blev Student 1803. — *Haud illaudabilis.*
2. Johan Nielsen Vogt. En Søn af Sørenskriver Vogt i Nordfjord, fød i Bragnæs 1783, blev Student 1799 — *Laudabilis et quidem egregie.*
3. Jøer Anker Heltzen. En Søn af Berghauptmand Helzen, fød i Kongsberg 1785, blev Student 1804 — *Haud illaudabilis.*

d. 19 April.

4. Jens Andreas Krogh. En Søn af Biskop Krogh i Nordlandene, fød i Femvigen 1788, blev Student 1804. — *Laudabilis.*

5. Peter Nicolai Møller Holst. En Søn af afg. Prof. Holst, Sognepræst i Randers, fød i Sorø 1784, blev Student 1802. — Laudabilis.

6. Knud Storm. En Søn af Præsten Storm til Smidstrup og Skærup, fød i Smidstrup i Aarhus Stift 1780, blev Student 1800. — Haud illaudabilis.

d. 21 April.

7. Steen Steensen Blicher. En Søn af Provst Blicher i Randles, fød i Bium i Aarhus Stift 1782, blev Student 1799. — Laudabilis inprimis ob specimen scriptum.

8. Jens Christian Blicher. En Søn af afg. Præst Blicher i Borup, fød i Rødding i Viborg Stift 1784, blev Student 1804. — Haud illaudabilis.

9. Jens-Thomas Thaning. En Søn af Forvalter Thaning ved Wemmeltofte Kloster, fød sammesteds 1782, blev Student 1801. — Haud illaudabilis.

d. 25 April.

10. Abraham Borch. En Søn af Godseier Borch, fød i Christiania 1786, blev Student 1804. — Laudabilis.

11. Johannes Arenth Adolph. En Søn af Præsten Adolph i Glenstrup, fød i Adblev i Aarhus 1782, blev Student 1802. — *Haud illaudabilis.*
12. Johannes Willadsen Angell. En Søn af Borger Angell i Ribe, fød sammesteds 1778, blev Student 1798. — *Haud illaudabilis.*

d. 26 April.

13. Jacob Jacobsen Dampé. En Søn af Skrædder Dampé, fød i Kiøbenhavn 1790, blev Student 1804. — *Laudabilis.*
 14. Lars Blicher. En Søn af afg. Præst Blicher i Borup, fød i Rødding ved Viborg 1786, blev Student 1804. — *Haud illaudabilis.*
 15. David Gjellebøl. En Søn af Præsten Gjellebøl, fød i Stavanger 1786, blev Student 1804. — *Non contemnendus.*
-

2. Juridisk Embeds-Examen

i April 1809.

A. Theoretisk Prøve.

a) Latinff.

Den 17 April.

1. Frederich Christian Julius Friherre af Knuth. En Søn af Grev Knuth, Storkors af Dannebrogen, Deputeret i Admiralitetet, fød 1787, blev Student 1804. — Laudabil.
2. Johan Christopher Wilbrecht. En Søn af afdøde Regimentschirurg ved Prinds Frederichs Regiment, Wilbrecht, fød 1786, blev Student 1804. — Laudabilis.
2. Johan Edvard Peter Hiort. En Søn af Amtmand Hiort, Committeret i Rentekammeret, fød i Hedemarken 1788, blev Student 1805. — Laudabilis.

d. 19 April.

4. Henrich Lysholm Angell. En Søn af Major Angell, fød i Sundens i Tronh. Stift 1788, blev Student 1803. — Non contemn.
5. Carl Ove Voigt. En Søn af Oberstlieutenant Voigt ved danske Livregiment, fød i Randers. — Non contemnendus.

b) Dansk.

d. 21 April.

1. Nicolai Bredal. En Søn af afdøde Vice-
raadmand og Beiermester Bredal i Randers,
født i Randers 1784. — Bequem.
2. Henrich Alexander Petersen. En Søn af
afdøde Inspector ved Brevskaberne Knuthen-
borg i Holland og Gyldensteen i Fyen, Peter-
sen, født 1788. — Bequem.
3. Elias Gemynthe. En Søn af Møller Ge-
mynthe, født i Sussørup Mølle ved Sorø
1788. — Bequem.
4. Jens Wilhelm Styrup. En Søn af Told-
kasserer i Koldingbroe ved Grændsestjættet
mellem Jylland og det Egesvigiske, Styrup,
født paa Søeholdt ved Ebeltoft 1789. —
Bequem.
5. Hans Jacob Kieck. En Søn af afdøde Maale-
mager Kieck, født i Kiøbenhavn 1789. — Be-
quem.

B. Practisk Prove.

a). Candidati Juris.

1. Peter Christian Wilsø (Exam. theor. 17 Octb.
1808. Laud.) — Laudabilis.
2. Jacob Willas Engelstedt (Exam. theor. 16
Jan. 1809. Laud.) — Laudabilis.

3. Johan Edvard Peter Hiort. — *Haud illaudabilis.*

b) *Examinati Juris.*

1. Joseph Laurentius Palme (Exam. theor. 22 Jun. 1804. Beqvem). — *Vel.*
 2. Nicolai Bredal. — *Temmelig vel.*
 3. Ikke antaget.
 4. Elias Gemynthe. — *Temmelig vel.*
 5. Ikke antaget.
 6. Hans Jacob Fick. — *Temmelig vel.*
-

3. *Philosophisk-philologisk Examen.*

A. *Philosophisk Prøve.*

Den 20 April.

1. Math. Georg Pet. Repholtz. — *Laudabil.*
2. Andreas Hald. — *Laudabilis.*
3. Georg Pet. Lund. — *Non contemn.*
4. Jesø Fæster. — *Laudabilis.*
5. Andreas Tillge. — *Laudabilis.*
6. Terman Olgaard Krag. — *Laudabilis.*
7. Canut Broust Wederfinch. — *Haud illaudabilis.*
8. Gottl. Wintmil Schonheyder. — *Laudabilis.*

9. Rudolph Bay. — Haud illaudabilis.

10. Frid. Wilhelm. Friis. — Laudabilis.

d. 24 April.

1. Georg Herman Moltke. — Laudabilis.

2. Laur. Pet. Haubroe. — Laudab. & publ.
enc. ornat.

3. Pet. Tetens. — Laudabilis.

4. Rasmus Rasmussen. — Laudabilis.

5. Immanuel Cirs. Fenger. — Laudabilis.

6. Paul Sørensen. — Haud illaudabilis.

7. Jens Lange. — Laudabilis.

8. Math. Götzsche. — Haud illaudabilis.

9. Henr. Götzsche. — Laudabilis.

10. Paul Math. Balle. — Laudabilis.

11. Alviist.

d. 27 April.

1. Chr. Michael Rottb. Drum. — Haud illau-
dabilis.

2. Jul. Marcom. Claudi. — Haud illaudab.

3. Joh. Gottschalch Claudi. — Haud illaud.

4. Mads Michael Hastrup. — Haud illau-
dabilis.

B. Philologisk Prøve.

1. Pet. Laur. Jørgensen. — Laudabilis.

2. Ole Pet. Momme. — Laudabilis.

3. Joh. Clasen Rosen. — Haud illaudab.
4. Christ. Kierulff. — Haud illaudabilis.
5. Nicol. Lunde Hansteen. — Laudabilis.
6. Frid. Riise King. — Haud illaudabilis.
7. Joh. Henr. Tybring Fog. — Haud illaudabilis.
8. Georg. Jørgensen. — Laudabilis.
9. Georg. Gad. Mørch. — Haud illaudab.
10. Math. Pet. Otto Rønsholt. — Laudab.
11. Pet. Jespersen Ryster. — Haud illaud.
12. Georg Hansen Berregaard. — Haud illaudabilis.

d. 18 April.

1. Christ. Lud. Stemann. — Laudabilis.
2. Chr. Brandt Carstensen. — Laudabilis.
3. Udeblev.
4. Georg Henr. Wichén. — Laudabilis.
5. Bert. Storm. — Laudabilis.
6. Jac. Sam. Hertel. — Laudabilis.
7. Nic. Clausen Bagge. — Laudabilis.
8. Frid. Christ. Fries. — Laudabilis.
9. Benj. Gartner. — Haud illaudab.
10. Ditmar Kahrz. — Laudabilis.
11. Jørgen Steenberg. — Laudabilis.

d. 19 April.

1. Joh. Pet. Bader. — Laudabilis.

2. Joh. Hansteen. — Laudabilis.
3. Joh. Henr. Falchenthal — Haud illaudabilis.
4. Salve Salvessen. — Laudabilis.
5. Pet. Holt. Juel. — Laudabilis.
6. Knud Ellensen. — Laudabilis.
7. Sev. Bugge Schelven. — Laudabilis.
8. Nic. Sunde. — Laudabilis.
9. Udeblev.
10. Carl Pet. Wiibe. — Haud illaudab.

d. 21 April.

1. Laur. Christ, Amberg. — Laudabilis.
2. Nic. Fogtmann. — Laudabilis.
3. Lars Jess. Holm. — Laudabilis.
4. Joh. Schou. — Laudabilis.
5. Joh. Frid. Schouw. — Laudabilis.
6. Jesp. Pet. With. — Laudabilis.
7. Adam Joachim Ross. — Haud illaudab.
8. Christ. Thob. Platon. — Laudabilis
9. Christ. Koede. — Laudabilis.

d. 22 April.

1. And. Claus Wedel. — Laudabilis.
2. Nic. Fritz. — Laudabilis.
3. Jens Worm. — Laudabilis.
4. Ove. Wangenst. Messel. — Laudabilis.
5. Frid. Fabricius. — Haud illaudabil.

6. Dan. Lüpau. — Haud illaudabilis.
7. Jens Christ. Find. — Laudabilis.
8. Joh. Christ. Wittusen. — Haud illaudab.
9. Knud Frid. Crone. — Laudabilis.

d. 25 April.

1. Joh. Carl Hauch. — Laudabilis.
2. Joh. Georg Christ. Zinch. — Non contemnendus.
3. Afviist.
4. And. Christ. Hviid. — Laudabilis.
5. Nic. Frid. Herlov Andersen. — Laudab.
6. Henr. Jessen. — Haud illaudabilis.
7. Wilh. Rudolph Dichmann. — Laudab.

d. 26 April.

1. Adam Moltke. — Haud illaudabilis.
2. Ludv. Fasting. — Haud illaudabilis.
3. Joh. Wilhelm Bierg. — Haud illaud.
4. Joach. Barner Paasche. — Non contem.
5. And. Jesp. Bødcher. — Haud illaudab.
6. Frid. Christ. Kannerorff. — Haud illaud.
7. Thom. Møller. — Laudabilis.
8. Joh. Bredahl Helm. — Haud illaudab.
9. Christ. Dittl. Høeg Rissen. — Haud illaud.

Af disse 92 tilkiendtes saaledes 55 den bedste, 30 den næstbedste og 3 den ringeste Character; 2 udholdt ikke Examen og 2 udebleve.

Af dem, som havde taget begge Prøver, befandtes Laur. Pet. Haubroe (dimit. fra Borgdyds-skolen 1807) at have fortient encomium publicum og blev for Censores indkaldt, berømt for hidtil vist Gliid, og opmuntret til at fortsætte samme.

4. Overordentlig Examen Artium i April 1809.

Den Omstændighed, at adskillige af de til sidste Examen Artium anmeldte norske Dimittender ej til rette Tid ankom, havde givet Anledning til den Formodning, at en overordentlig Examen Artium vilde i dette Foraar, ligesom i forrige Aars April Maaned, blive foranstaltet, og til det Haab, ved denne Leilighed at kunne stædes til Examen. Da Nogle nu derefter havde indrettet deres Studeringer og tildeels i denne Forudsætning forlænget deres Forberedelsestid endnu et halvt Aar, og det derhos ej var usandsynligt, at Nogen af de faa dengang endnu ej ankomne norske Dimittender imidlertid kunde indtræffe, foreslog Directionen allerunderdanigst, at en overordentlig Examen Artium i dette Foraar, maatte afholdes ved Universitetet. Berørte Forslag blev under 28 Febr. d. A. allernaadigst approberet og derefter til Bedkommendes Efterretning gennem Consistorium bekiendtgjort. Til at tage Deel i denne Examen meldte

fig 7 Candidater, hvoraf dog een udeblev. Blandt de øbrige 6, hvis Navne findes paa højskolede Tabel, var een norsk Candidat, som i Aaret 1807 var dimitteret fra Bergens Cathedralsskole, men formedelst Oversfartens Vanskelighed først nu var ankommen til Hovedstaden.

Til Examinatorer udnævnedes af Directionen D. Hrr. daværende Rector Magnif. Prof. Wul-
ler, Prof. Wolf, Justitsraad Kierulf og Prof.
Thorlacius. Udfaldet af samtlige Examensprø-
ver sees af vedskolede Tabel I. Een forpligtedes
til at underkaste sig ny Prøve i det franske Sprog.

I Henseende til Orden og Opsyn forholdtes
i Overensstemmelse med Forordningen som sædvan-
vanligt. Til at føre det umiddelbare Opsyn under
Udarbejdelsen af de skriftlige Prøver vare af De-
putationen valgte Cand. Theol. C. S. Essendrup
og Alumn. Sem. pædag. C. F. Rosen.

5. Ny Prøve i April 1808 for dem,
som ifølge Forordningen angaaende
Examen Artium §. 20. vare forplig-
tede til at underkaste sig en saadan
i visse Rubriker.

Antallet af de Dimittender fra 1808, som i
Overensstemmelse med Forord. §. 20 i dette For-
aar burde have indstillet sig til ny skriftlig eller
mundtlig Prøve i et eller andet Fag, beløb sig til

E x a m e n A r t i u m
ved Kiøbenhavn's Universitet i April 1809.

Litr. D. Examensdeputation. Rect. Magn. P. E. Müller. Professor Wolf. Justitsraad Kierulf. Professor Thorlacius.

Examens Characterer;

Examinander.	Hvorfra og af hvem dimitterede.	Dansk Stil.	Latin.	Lat. Stil.	Græsk.	Hebraisk.	Tydsk.				Religion.	Geographie.	Historie.	Arithmetik.	Geometrie.
							Oversættelse af Dansk paa Tydsk.	Oversættelse af Tydsk paa Dansk.	Oversættelse af Dansk paa Fransk.	Oversættelse af Fransk paa Dansk.					
1. Daae, Ludvig	Fra Berg. Cathedralst.	godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	— — a)	godt.	— — a)	meget godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	maadeligt.
2. Frisch, Friderich Emil	Privat. fra Kiøbenh., dimitt. af J. L. Hansen, Cand. Theol.	meget godt.	godt.	tem. godt.	tem. godt.	— —	tem. godt.	— —	maadeligt.	— —	godt.	godt.	meget godt.	tem. godt.	tem. godt.
3. Hutwalcker, Carl Jacob	Privat. fra Kiøbenh., dimitt. af Pastor Hutwalcker.	godt.	godt.	tem. godt.	meget godt.	— —	udm. godt.	— —	meget godt.	— —	godt.	meget godt.	meget godt.	tem. godt.	tem. godt.
4. Jacobsen, Carl Ulrich	Fra Kbhs. Cathedralst.	meget godt.	meget godt.	tem. godt.	udm. godt.	udm. godt.	tem. godt.	— —	tem. godt.	— —	meget godt.	meget godt.	meget godt.	godt.	godt.
5. Prætorius, Johannes Jacob . . .	Priv. fra Kiøbenh., dimitt. af J. L. Rasmussen, Cand. Theo.	meget godt.	godt.	tem. godt.	godt.	meget godt.	meget godt.	— —	fritagen b)	— —	meget godt.	meget godt.	udm. godt.	godt.	meget godt.
6. Reventlow, Friderich Ditlev . .	Priv. fra Kiøbh., dimitt. af G. S. Schønheyder, Cand. Theol.	tem. godt.	tem. godt.	tem. godt.	— —	— —	godt.	— —	maadeligt.	— —	tem. godt.	meget godt.	godt.	tem. godt.	meget godt.

Desuden havde nedenstaaende Candidat fra Kiøbenhavn's Cathedralstole ved Examen i Skoleraadets Nærværelse erholdt følgende Characterer i vedtegnede Rubriker:

Carl Ulrich Jacobsen. Hist. Philos. udm. godt. Physik. udm. godt Naturhistorie. udm. godt.

a) Fritaget fra den vanskelige Prove i Betragtning af, at han ved sin Dimission fra Skolen i Efteraaret 1807 ei endnu havde nydt uden en kort Underviisning i de levende Sprog.
b) da han i Haderslev Skole, hvorfra han i Efteraaret 1808 blev dimitteret, ei havde faaet Underviisning i dette Sprog.

14, nemlig P. J. Goldt (i Græsk, Geographie og Historie); J. U. Lindenblad (i Geographie); K. F. Erone (i Hebraisk); H. B. Helm (i Geographie); E. D. H. Nissen (i Græsk); G. G. Bekker (i Geographie); B. Curk (i Græsk og Hebraisk); M. C. Hjorth (i Tydsk); H. Jesen (i Hebraisk); J. F. Schouw (i Fransk); H. C. Wittusen (i Græsk); M. Gøtsche (i Hebraisk og Historie); A. C. Hvid (i Græsk, Religion og Historie); F. Justesen (i Geographie og Historie). Til Examinatores udnævnedes Medlemmerne af den Examenſdeputation, under hvilken de Dimittender, der havde faaet Tilladelse at indstille sig til overordentlig Examen Artium i April d. A. vare henlagte (see vedhæftede Tabel I.). Hine bleve altsaa tilligemed disse under Eet examinerede deels skriftlig og deels mundtlig, og de samme skriftlige Opgaver forelagdes dem til Besvarelse i de respective Rubriker.

Af de 14, som vare forpligtede at møde, udebleve 2, nemlig Peter Johannes Goldt og Gumme Gummesen Bekker. Desuden havde endnu til at aflægge nye Prøver i visse Rubriker meldt sig Lorenz Holst, som ved Examen Artium i Efteraaret 1807 forpligtedes til ny Prove i Græsk og Geographie ^{a)} og Hans Peter Mohrmann, som ved Examen Artium i Octbr. 1805

^{a)} See disse Annal. 1808. I. B. S. 321.

forpligtedes til ny Prøve i Geographie og Historie *a)*; men denne forhindredes ved Sygdom fra at indfinde sig. Antallet af samtlige Candidater, der indstillede sig til nye Prøvers Afslæggelse var altsaa 13.

Udfaldet af Censuren over disse skriftlige og mundtlige Prøver var følgende:

I Græsk.

1. Bengt Curtz. — Godt.
2. Lorenz Holst. — Maa deligt.
3. Andreas Christian Hviid. — Godt.
4. Christ. Dittl. Hæg Nissen. — Godt.
5. Hans Christian Wittusen — Godt.

No. 1. 3. 4. og 5. fik saaledes hver sin Character forbedret to Grader. For No. 2. Characteren uforbedret.

I Hebraisk.

1. Knud Frederich Crone — Godt.
2. Bengt Curtz. — Maa deligt.
3. Matthæus Götzsche. — Godt.
4. Henrich Jessen. — Temmelig godt.

No. 1. og 3. fik saaledes deres Character forbedret to Grader, No. 4 een Grad. For No. 2. Characteren uforbedret.

a) See disse Annal. 1806. I. B. S. 116.

I Tydsk.

1. Ludvig Hjorth. — Maadeligt.
Characteren ikke forbedret.

I Fransk.

1. Joachim Frederich Schouw. — Tem. godt.
Han havde forhen aflagt den lettere Prøve,
skiont forpligtet til den sværere.

I Religion.

1. Andreas Christian Hviid. — Maadeligt.
Characteren uforbedret.

I Geographie.

1. Hans Bredahl Holm. — Tem. godt.
2. Lorenz Holst. — Tem. godt.
3. Frederich Justesen. — Tem. godt.
4. Joachim Lindenblad. — Maadeligt.

De tre førstes Character een Grad forbedret;
den sidste, som forhen.

I Historie.

1. Matthæus Bøtzsche. — Tem. godt.
2. Andreas Christian Hviid. — Maadeligt.
3. Frederich Justesen. — Tem. godt.

Den førstes og tredies een Grad forbedret;
den andens uforandret.

III. Legater.

Under 18 Novbr. 1805 har nu afg. Etatsraad og Ridder Børge Riisbrigh ved Testamente, som den 26 April 1809 allernaadigst er stadfæstet, legeret til Universitetet, som Refusion af de Stipendier, han ved samme fordum havde oppebaaret, en Capital af 1600 Rd. Dette Testamente lyder saaledes:

No. 6. C7. 1 Rd. 12 β.
1805.

Jeg Undertegnede, Etatsraad og Professor emeritus, Børge Riisbrigh, erklærer herved, at denne min testamentariske Disposition indeholder min sidste Villie: At refundere og tilbagebetale det, jeg af Universitetets Stipendier fordum har oppebaaret, har altid været et af mine kiæreste Ønsker, og et Forsæt, som Taknemmelighed bød mig at fatte. Til den Ende adtager Justitsraad Thorlacius, eller hans Frue, min Søster, Agatha, fød Riisbrigh, der er min eneste Arving efter Loven, strax efter min Død af min Boe siikre Obligationer, hvoraf svares aarligen 4 pro Ct. Renter, for den Sum 1600 Rd., siger eet Tusinde og sex Hundrede Rigsdaler, til hvilken Sum de af mig oppebaarne Stipendier kan beløbe sig. Denne Capital udleveres til mine Venner, Justitsraad og Hof- og Stadsrets Assessor Gleischer, og min

Fætter Knud Baldføe, som have lovet enten samtligen, eller hvo af dem, der ved min Død er i Live og tilstede, at see min sidste Billie opfyldt. Af disse 1600 Rd. udbetales de 1000, siger Set Tusinde Rigsdaler D. C. til Directionen for de Landsenske Legater, at Reise-Stipendierne foreges ved Renterne af samme. De 600 Rd., siger Sex Hundrede Rigsdaler udbetales til Consistorium, eller Ephorus for det Walchendorphiske Collegium, og komme disse 600 Rd. alene dette Collegio, der er det ringeste doterede af de Stiftelser, af hvilke jeg haver erholdt Understøttelse, til Bedste. Da Inspector paa dette Collegio er meget bedre aflagt end de øvrige Alumner, saa skal Renten af disse 600 Rd. deles lige imellem de 2de Alumner, som næst Inspector ere de ældste Alumner paa Collegiet, for at deres lidet Stipendium derved kan faae et ringe Tillæg. Saa udtages og af min Bøc, og leveres til ovenansførte mine Venner, i rede Penge saa mange, som den Kongl. Confirmation paa dette mit Testamente, hvormi jeg tillige herved allerunderdanigst ansøger, kan komme til at koste.

At dette er min sidste Billie, bekræfter jeg ved min egenhændige Underskrift og hostrykte Signet. Kjøbenhavn, den 18 Novbr. 1805.

B. Riisbrigh.

(L. S.)

At Etatsraad og Professor Børge Riisbrigh ved fuldkomne Sind og Siels Kræfter i vores Overværelse egenhændig haver underskrevet og forseglet dette sit Testament, bevidnes af os undertegnede, og love vi nøiagtigen at efterkomme hans til os i samme giorte Begiæring.

Datum ut Supra.

E. Fleischer.

R. Waldsee.

(L. S.)

(L. S.)

Renten af den Obeliskke Donation (200 Rd.) til Walfendorphs Collegium var (see det forrige Hæfte S. 41) tillagt Collegiets næstældste Alumnus. Men da nu ved Etatsraad Riisbrighs senere Donation til dette Collegium Renten af 600 Rd. var henlagt til de to næstældste Alumner, opstod den Betænkelighed, at den næstældste Alumnus, ved at deeltage i begge Legaters Renter, fik et Stipendium, der, paa halvfjerde Rigsdaler nær, var ligesaa stort som den Ældstes eller Inspectors, hvoraf vilde følge, at, da der baade er Ansvar og Uleilighed forbundet med Inspectoratet, kunde det befrygtes, at den næstældste Alumnus for Eftertiden med Ulyst vilde paatage sig dettes

Byrde. Af denne Aarsag bifaldt Directionen, efter Consistorii Forslag, i Skrivelse af 9 Jun. d. A., at, da den Obeliske Fundats tilstæder Balg mellem den ældste og næstældste Alumnus, den første Bestemmelse i Henseende til Renten af det Obeliske Legat forandres derhen, at bemeldte Rente kommer den ældste Alumnus paa dette Collegium tilgode.

IV. Promotion.

Den 11 Febr. d. A. forsvarede Adjunct ved den lærde Skole i Helsingør, Simon Meisling, offentligen i Regentkirken sin af det philosophiske Facultet med følgende Censur:

”Facultas philosophica Universitatis Hauniensis hanc dissertationem specimen judicat dignum, quod pro summis in Philosophia honoribus impetrandis publico opponentium examini ab auctore subjiciatur.”

Wöldike,

Decan. Facult. Philos.

antagne Inauguraldisertation, der handlede om de græske *Noider* og *Rhapsoder* *a*). De ordent-

a) Dette Proveskrift findes anmeldt i nærværende Hæfte under Rubriken: Akademiske Smaaskrifter.

Univ.- og Skole-Annaler. 1809. 1. B. *Q*

lige Opponentter vare, efter Directionens Anmodning, Prof. B. Thorslacius, Justitsraad, Prof. Schow og Prof. Sverdrup. Efterat Udfaldet af denne offentlige Actus var, i Overeensstemmelse med den allerhøieste Resolution af 1 Nov. 1808 a), igiennem Directionen til Hs. Majestæt indberettet, behagede det Allerhøiestsamme under 11 Maj s. A.

a) Denne Kongl. Bestemmelse har endnu ikke i disse Annaler været meddeelt, fordi den staaer i Forbindelse med andre, hvorom Publicum i sin Tid skal werde underrettet. Imidlertid anføres den her foreløbigen til fornøden Oplysning i Anledning af de Forandringer i den hidtidige Fremgangsmaade ved academiske Graders Uddeling, som af det Ovenstaaende vil bemærkes at være skeete. Allerhøiestbemeldte Befaling lyder da saaledes:

„Naar Nogen, som har aflagt de Prøver og opfyldt de Betingelser, som udfordres for at erholde Doctor- eller Magistergraden, og Universitetet anseer ham værdig til nogen af disse Grader, eller det ønsker ved Presdiplom at meddele Doctorgraden, skal Indberetning derom skee til Directionen for Universitetet og de lærde Skoler, for at samme i allerunderdanigst Forestilling kan udbede sig allerhøiest Resolution, om Værdigheden maa gives Bedkommende, og at først, naar dertil allernaadigst Samtykke er erholdet, Graden formeligen maa confereres; samt at i Diplomet udtrykkelig skal anføres, at allernaadigst Tilladelse dertil er meddeelt.“

allernaadigst at tillade, at Magistergraden ved Kiøbenhavns Universitet maatte Adjunct Meisling confereres, og til den Ende Magisterdiplomet for ham udstædes. Dette Diplom er det første af dette Slags hos os, som med allerhøieste speciel Auctorisation udfærdiges a).

V. Høitideligheder.

Rectorskifte og Præmiers Uddeeling.

Løverdagen den 3 Junii skeete den sædvanlige aarlige Omverling af Universitetets Rectorat, ved hvilken Leilighed den fratrædende Rector, Prof. Theol. P. E. Müller, holdt en latinsk Tale, som handlede om: hvad Sandhed for Videnskabelighed formaaer at virke til Held i Livet; og sluttedes med at overrække dem, hvis Afhandlinger over de opgivne Spørgsmaale vare tilkiendte Præmier (see disse Annalers foregaaende Hæfte S. 24 ff.) de vundne Priismedailler.

Efter denne Handling nedlagde Taleren formeligen Rectoratet, for at overlevere samme, til

a) Den efter foransførte allerhøieste Resolution modificerede Form, hvori Magisterdiplomer nu udstædes, skal ved en anden Leilighed blive meddeelt.

ligemed dets nye Insigne, til sin Eftermand,
Prof. Jur. K. E. Hurtigfarl.

Til Høitideligheden var steet Indbydelse ved
et Program af Professor Thorlacius, som
indeholdt en Characteristik af Aristogiton,
en attisk Taler i Demosthenis Tidssalder *a*).

VI. Academiske Smaasrifter.

De 'Aoidois' atque Rhapsodis Disquisi-
tio; auctore Sim. Meisling. Hafniæ 1809.
pp. 118. 8.

Denne Afhandling er udarbeidet som Inaugural-
dissertats for Magistergraden (See ovenf. S. 217).
I Forerindringen gjør Forfat. opmærksom paa det
Mærke, der hidtil har fundet Sted i Materien
om Aoider og Rhapsoder, og det fordi
man deels ikke tilbørligen har adskilt begge, deels
ikke nok har paaagtet deres nøie Forbindelse, deels
ikke har vogtet sig for at forblande de forskellige
Tider med hinanden. Dette og Spørgsmaalets

a) Gaavel af Taler som Programmet findes Indholdet
nærmere anmeldt i Kiøbenhavns lærde Efterretnin-
ger 1809 No. 19, hvortil Udgv. vil have Læseren
henviist.

Bigtighed, især i Henseende til at oplyse de homeriske Digte, bestemte Forsk. til nærværende Forsøg paa at bringe noget mere Lys ind i denne dunkle Materie.

Efter nogle foreløbige Bemærkninger S. 7 — 10 om det Behagelige ved den græske Poesies Studium og om Nyttten og Interessen af nærværende Undersøgelse, begynder Forfatteren med at opsoge de første Spor af Noidernes Klasse. Han gaaer til den Ende tilbage til den ældste græske Historie. Et Spørgsmaal, som strax møder, er dette: findes Spor af de græske Noider hos andre gamle Nationer, og ere de maaskee fra disse blevne forplantede paa græsk Bund? Ingensteds blomstrede paa den Tid videnskabelige Studier saaledes, som i Egypten. Kan det altsaa bevises, at Noiderne ikke ere komne fra Egypten, saa synes dette tilstrækkeligt til det siøste Spørgsmaals Afgjærelse. Men nu er det historisk vist, at det ifkun var de alvorlige og practiske Videnskaber, f. Ex. Historie, Astronomie &c., som Egypterne lagde sig efter; hvorimod Poesie, Musik og dermed beslægtede Studier slet ikke hos dem vilde trives, eller formødelst deres Nationalindretninger kunde komme til nogen Guldkommenhed. Uagtet det ikke lidet Antal af ægyptiske Colonier, som satte sig ned i Grækenland, og de mange med dem indbragte nye Skikke; uagtet de ældre græske Viises og Digteres

hyppige Reiser til Egypten for at indsamle Kundskaber, finder Forf. det alligevel ikke sandsynligt, at de græske Moider ere af ægyptisk Udspring. Derimod formener han, at de ere opkomne i Thracien, eftersom Musernes Navne og Sæde, og Meget, som staaer i Forbindelse med deres Dyrkelse (Pierider — Olympus — den castaliske Kilde —) have deres Oprindelse fra dette Land, hvorhen han formoder, at Moiderne ere komne fra Lille-Asiens Kyst. Ogsaa vare de ældste og meest berømte Moider, f. Ex. Orpheus, Eumolpus, Musæus, Thracier af den pieridiske Tribus.

Tiden, naar de første Moider ere fremkomne, er vanskelig at bestemme. Da deres Sang overhovedet gik ud paa, at opløste Tanken over det Jordiske og Dødelige, og ved at besynge Gunders og Heltes Bedrifter at forædle deres Landsmænd og give Siælene et høiere Sving, maa deres Oprindelse henføres til den Tid, da saadanne Sange begyndte at kunne høres med Interesse, til den Tid, da Grækerne gik ud af deres første Raaheds Tilstand, og ophørte at have Tanken fængslet paa Livets Ophold alene.

De rette Moiders Antal formener Forfat. aldeles ikke at have været stort; men vel deres, som efterlignede dem, uden at fortjene eller tilegne sig deres Hædersnavn.

De ægte Noider ansaae sig og ansaaes for at bestode en Ebne, som ingen menneskelig Kunst eller Glid kunde forskaffe, som alene var; Himme- lens Gave, skænket enten af Muserne, eller af Apollo, eller af Jupiter. Jo mindre deres Antal var, desto større den Anseelse, de stode i. Dog er Spørgsmaalet om denne Anseelses Grad ej let at afgjøre, da den eneste Kilde til Kundskab herom er Homer og Hesiodus, der selv horte til Noidernes Klasse, og hviss Vidnesbyrd i egen Sag derfor kunde ansees noget mistænkeligt. Men fra denne Mistanke fritager de Homeriske og Hesiodiske Digtes naturlige Simpelhed. Homer taler ej heller nogensinde om Noidernes Hæder uden i Forbigaaende, aldrig for at sætte den i Glæds. Den almindelige Mening om deres guddommelige Udspring og om deres Forbindelse med høiere Væsener *a)* maatte give dem en stor Anseelse. Hertil kom de Virkninger, deres Sange frembragte paa Gemytterne. Man maatte fatte en dyb Erbødighed for dem, der forstode at inddynse Sorger og at nedsænke Siælene i en behagelig Henrykkelse *b)*. Deres Sange vare fremdeles det eneste, som forevigede store Bedrifter, hvorfor ofte hos Homer

a) Odyss. ©. 63 73. 347. sqq. 479. sqq. 487. sq. Hesiod. Theogon. 94 sq.

b) Hesiod. Theog. 98 sqq.

denne eller hiin Ting eller Person siges at ville vorde Gjenstanden for en hædrende eller vanærende Besyngelse af Efterslægten *a*).

Intet Under da, at Aoiderne vare saa høit anseete. Derfor holdtes de ogsaa i Ære af Fyrsterne, af hvilke enhver stedse havde sine Aoider, der levede paa en fortrolig Fod med ham, og havde sin Plads ved hans eget Bord *b*).

Ikke mindre Ære viistes disse Aoider efter deres Død. Deres Talenter og Fortienester bleve besyngne af yngre Digtere og anpriste Efterslægtens Beundring. Orpheus m. fl. er herpaa Exempel. Forsat. mener ogsaa, at Mythen om Arion hos Herodot I. 23 f. er i opfunden alene i det Djemeed, at fremstille den Ærbødighed, som skyldes Digteren. Alle de Myther, som have om Aoider, ere ligesaa mange Minder om Efterslægtens Ærbødighed for dem. Med Rette kunne derfor og alle de ældre Aoider, som Homer omtaler, ansees for virkeligen at have været til. Derimod findes ingen Spoer til, at Aoiderne har været tillagt noget Fortrin i de Saliges Ær, hvor alene Heltene tildeeldes de yndigste Boliger. Ved hvilken Leilighed Forsf. bestrider dem, der af den meget yngre Virgils Æneide VI. 667 ville bevise

a) Iliad. ζ. 357 sq.

b) Odyss. δ. 17. γ. 267 sq.

det Modsatte. Man finder ellers, at den store Anseelse, Aoiderne stode i, undertiden gjorde dem saa overmodige, at de endog foragtede Guderne selv, hvorover Thamyris's Blindhed blev af hans Landsmænd betragtet som en Straf fra Himlen *a*). Dette Exempel giver Forf. Anledning til en Excursion om den Mængde Fortællinger angaaende blinde Aoider, Homer iberegnet. Han forklarer det saaledes, at den poetiske Gave paa den Tid ansees alt for stor til, at den kunde boe hos en Dødelig, uden at medføre Skade for hans Legeme. I øvrigt skulde man af adskillige andre Steder hos Homer og Hesiodus troe sig besøiet til at slutte, at Aoiderne slet ikke holdtes i saa stor Ære. Forf. søger at forklare denne Modsigelse deels af den Muelighed, at disse Steder ikke hidrøre fra samme Digter, deels at Aoidernes Kaar og Agtelse har været forskjellig hos forskjellige Folk, og hos de samme været underkastede allehaande Afsvælinger.

Deraf, at Aoiderne ofte tillægges Kundskab om det Forbigangne og det Tilkommende, bør ikke drages den Slutning, at de tillige vare Præster. Vel var i de allerældste Tider Præstens og Sangerens Embede for det meste foreenet; men da Aoidernes Antal og Anseelse tiltog, adskiltes begge

a) Il ad. b. 594. sqq.

Functioner, og hos Homer findes intet Exempel paa nogen Aoid, som tillige var Præst eller Augur. Aoiderne tilkom det ikke at spaae eller forudsige. Aarsagen, hvorfors denne Evne nægtedes dem, formoder Forsf. at have været, at Skjaldefkunsten ansaaes for saa stor en Gave, at det vilde have overgaaet en Dødeligs Kræfter, dermed at forene Spaadomsbevne.

Hvad Gjenstanden for deres Sange angaaer, da mener Forsf., at Stoffet altid var historisk, i hvor forskellige end forresten de Former vare, hvori det blev behandlet. Facta laae stedse til Grund. Indklædningen blev Digterens Værk. De Orphiske og Homeriske Hymner ere herpaa Exempel. Men skøndt altid historiske, vare dog hine Sange forskellige efter de forskellige Anledninger til deres Affattelse. Alligevel kan man med Sikkerhed antage, at de fleste angik berømte Mænds Bedrifter. Dernæst var Gudelæren en af deres meest yndede Gienstande. Aoiderne vare den Tids eneste Theologer; Theogonierne bleve dens Dogmatik, og Hymnerne tiente som et Slags Lithurgie. Alle de Aoider, hvis Navne ere tilbage, have efterladt Theogonier. Dog blev ikke altid hele Gudehistorien behandlet, men ofte kun enkelte vigtigere Dele deraf, f. Ex. især om Gudernes Kamp med Titanerne og Giganterne. Hymner ere meget tidligere blevene

affsiungne ved religiøse Fester; men der er stor Forskiel paa de ældste og paa de seenerne affattede, hvilke ere opfyldte med Epitheta og Declamationer.

Endvidere bemærker Forf., at alt hvad Historisk Noiderne vidste, grundede sig alene paa Tradition. Af forskiellige ældre Begivenheder havde denne især forplantet visse, der havde en fortrinlig Interesse, f. Ex. Toget til Colchis, og fremfor alt den trojanske Krig, der i Grækenlands heroiske Poesie omtrent spillede samme Hovedrolle, som Korstogene i Middelalderens. Mange havde besunget den for Homer, og selv i Iliaden forekomme Noider, som ved Gæstebudde synge om en og anden Tildragelse af samme. I øvrigt søgte de især ved Reiser at berige sig med Kundskaber og Erfaringer. Disse Reiser vare for dem ikke forbundne med store Vanskeligheder, da det græske Sprog var ligesaa udbredt som græske Colonier, og de allevegne med Glæde modtoges.

Noiderne synes især at have været yndede som Sangere ved de Fornemmes Gæstebudde, ihvorvel de ej heller savnedes ved andre Leiligheder, f. Ex. ved Begravelser. Men de ere aldeles forskiellige fra de gamle germaniske Barder, da de intet havde at bestille med Krige og Feldtslage, men helligede sig eene Freden og Fredens Glæder.

Det Dje med, i hvilket Noiderne digtede og sang, er i denne Henseende mærkeligt, at det

afviser saa ganske fra de nyere Tiders Grundsaetning, efter hvilken Nytten især skal betragtes som Fortienestens Maalestok. Hine Gamle vilde blot fornøie; dette ansaae de for den bedste Nytte. Aoidernes Sange skulde alene være til Moerskab og Gammen, hvorefter de ogsaa fik Navnet: *Δελκτυρία*.

Forf. opfaster her det endnu ikke af Nogen undersøgte Spørgsmaal, om Aoiderne kunne regnes til samme Klasse, som den senere Tids Improvisatorer. Det er vist, at alle Aoider ansaaes for at staae i en nærmere Forbindelse med Guderne, og at de troedes at inspireres af Muserne. Men denne Inspiration synes man dog ikke at have tænkt sig som en umiddelbar Indvirkning, der ligesom tvang Digteren til at udgyde skionne Sange, men snarere som en af Muserne i Sielen nedlagt Evne, der satte ham istand til at synge om Gienstande, hvori han uden deres Veiledning ikke skulde have haft Kundskab nok. Vel møder man hos Homer ingen Aoid, at han jo synger i det Dieblif, han anmodes derom; men deraf kan man ej slutte, at de have været Improvisatorer, da de vidste en saadan Mængde Sange udenad, at de altid havde nok i Beredskab ved enhver Leilighed.

Aoidernes Sang var, ligesom de celtiske Barders, ledsaget med Musik, og navnlig med Ci-

tharens Toner. Den blidere græske Character elskede ogsaa den blidere Musik. Dog er det ikke sandsynligt, at Digterne spillede den hele Tid, medens de sang, men snarere, at de paa Instrumentet alene præluderede til Sangen ^{a)}.

Fra gamle Tider af var det en Skik blandt Noider at bære en Laurbærgreen, medens de sang, hvilket ogsaa ej alene blev iagttaget af de seener Rhapsoder, men og af dem, som ved Gæstebudder sang Bordviser. Anledningen dertil formener Fors. at have været, dels at Apollo, som Laurbærtræet var helligt, betragtedes som Sangens Gud, dels at Laurbærtræet, enten ved en egen indvortes Kraft, eller fordi det var indviet til Apollo, ansaaes for at medføre en vis Spaadoms- eller See-Egne. Saa meget er vist, at man tilskrev det en begeistrende Kraft.

I Begyndelsen var Sangeren og Strengelægeren den samme Person; men siden hen indskrænkede Digteren sig alene til at forfatte Sangen, som det var en anden paalagt at affynge; thi de ældste Noider vare tillige Rhapsoder. Dog troer Fors. ikke, at de ogsaa ere blevene kaldte med dette Navn, til hvis Oprindelse ingen bestemt Tid kan angives. Embedet eksisterede før Navnet; thi

^{a)} Odyss. α. 157. Hymn. in Mercur. 425. Ovid. Metam. V. 339.

Voiderne vare Stammen til Rhapsoderne, og disse blomstrede, førend deres Navn blev opfundet. Først til Solons Tid finde vi Rhapsoder, som tilige føre dette Navn.

Om Oprindelsen til Ordet: Rhapsoder ere de Lærde ueenige. De Gamle yndede meget den Derivation, der udleder det fra $\rho\alpha\beta\delta\omicron\varsigma$ og $\omega\delta\eta$, paa Grund af, at de under Afssyngelsen skal have holdt en Stok i Haanden *a*). Forf. forkaster denne og flere Derivationer, uden dog selv at fremsætte nogen anden, som mere antagelig.

Rhapsoderne maa man, siger Forf., ej med nogle Nye tænke sig som et Slags Blomster-samlere, der blot compilerede og sammenslyffede af andre Digtere, og især af Homer. Vist nok, da ikke alle Sangere havde Talent til, selv at forfatte Sange, øste de ofte af de meest berømte Digte, og reciterede enkelte Hovedstykker deraf; men ei saaledes, at de af et heelt Digts enkelte Parter sammenslyffede paa deres Viis et nyt Digt. Undertiden affang endog de, som selv vare Digtere, enkelte udvalgte Stykker af deres egne Digte, og for det meste uden noget særdeles Hensyn til den Anledning, i hvilken deres Sang forlangtes *b*).

a) Suidas ed. Kuster. Vol. III. q. 254. Porphyrii Schol. ad. Dionys. Thrac. in Fabritii Bibl. Græc. Vol. 1. Lib. 2. C. 2. p. 571 ed. Harl.

b) Odyss. d. 267. sqq.

Jo mere Smagen for Poesie og Sang udbredte sig, desto naturligere var det, at der maatte udfordres et større Antal Sangere, end der gaves egentlige Digtere. Deraf, at man fandt Trang til at have ved Haanden saadanne, hvis Forretning det alene var at affynge andres Digte, og dem er det, man egentligen falder Rhapsoder. Digterne, de affang, vare af forskielligt Slags og Indhold, ej blot episke, men ogsaa erotiske og satyriske, og affattede i allehaande Versarter *a*). Men blandt alle disse Sange skattedes ingen saa høit, som de, der circulerede under Homers Navn. Thi af alle Bedrifter havde ingen saa stor Navnkundighed eller Interesse, som de græske Heltes for Troja. Det argonautiske Tog var saa gammelt og Colchis saa fiert; det trojanske meget yngre, Troja meget nærmere. Intet Under derfor, at den trojanske Krig blev Digternes Unglingsmaterie.

Efter Trojas Ødelæggelse blev det da almindelig Skik, ved Gæstebudder og festlige Leiligheder at synge om enkelte Begivenheder i denne Krig. Disse Sange vare affattede i den ældste og værdigste Form, i Hexametret. Men eftersom Homer var den ypperste af alle Digtere, saa blev siden efter, da man ikke længere vidste ret Besked om,

a) Athenæi Deipnosoph. xiv. 3.

hvad der egentlig tilhørte ham, det bedste af andre Digtere ham tillagt. At assynge homeriske Digte var derfor tidlig Rhapsodernes Hovedsyssel, og det saaledes, at de udgjorde ligesom en heel Familie og en egen Skole, der fik Navn af *Homerider*. Siden hen regnedes alle Rhapsoder uden Forstiel til *Homerider* *a*). De første og ægte *Homerider* havde deres Oprindelse fra Chios *b*), og disses egen Forfængelighed vilde endog ulede deres Herkomst fra Homerus selv. Men hvis saa havde været; maatte man paa Chios bedst have kunnet afgjøre det tvistige Spørgsmaal om Homers Fødested. Rimeligere, at Indbyggerne paa Chios have selv opdigtet det Sagn, at de chiiske *Homerider* nedstammede fra Homerus selv, for derved at give deres Paastand, at Chios var Homers Bugge, større Vægt. Ogsaa bør Navnet *Homerider* snarere forklares: Homers Skole, end Homers Æt, hvilket ogsaa deres anden Benævnelse: *Homerister* *c*) (*Homeri Tilhængere*) bekræfter.

Naar *Homerider* først opkom, er vanskeligt at bestemme. Rhapsoder omtales allerede til So-

a) Scholiast. Pindari ed. Heyn Vol. II. P. II. p. 675.

b) Suid. ed. Kuster. II. p. 687. Eustath Prooem. ad Iliad. p. 9. ed. Florent.

c) Athenæus l. c.

lons Tid og disses Navn er upaatvivleligen ældre end Homeriderne; thi først seenere hen bleve Rhapsoderne, fordi de fortrinligen sysselsatte sig med Homers Digte, kaldte Homerider. Disse bør derfor ingenlunde regnes til de ældste Rhapsoder; men det er naturligt, at den rhapsodiske Kunst, især fra den Tid af, da de fremtraadte, maatte gjøre betydelig Fremgang og antage en mere videnskabelig Form.

Mange blandt den Tids Rhapsoder vare tillige selv Poeter. Dette viste de især ved deres egne Præludier til Andres Digte. Fors. tvivler ikke om, at de Hymner, som have under Homers Navn, ere saadanne poetiske Præludier af Rhapsoderne. Thi det var hos de Gamle sædvanligt, ved Begyndelsen af episke Digte at paafalde Apollos og Musernes Bistand, og man har historiske Vidnesbyrd om, at denne Skik ogsaa af Rhapsoderne er bleven iagttaget. Disse Præludier kaldtes *πρόοιμα* a), og hvorledes de pleiede at være indrettede, sees bedst af nyseævnte saakaldede homeriske Hymner. Men disse Hymners Fortræffelighed er et Minde om Rhapsoderne's Digtertalent, og et Beviis paa, hvor indviiede de vare i Homers Aand, ihvorvel en kyndig Sammenlig-

a) Scholiast. Pindar. ad Nem. II. 2. ed. Heyn. Vol. II, P. II. p. 675.

ning ikke tillader, i Homer selv at misfiende Messeren. Ei heller indskrænkede Rhapsoderne deres eget Digtertalent til forommeldte Proemier alene. De forfattede ogsaa vidtloftigere Digte, som de selv affang. At betragte Rhapsoderne fra denne Epoche som uvidende og ucultiverede Gøglere, er derfor en meget urigtig Synsmaade. Meget senere, i Socrates's Tid, da Verbødigheden for Rhapsoderne og deres Kunst betydeligen var formindsket, kan Plato ikke nok beundre den Magt, de ved deres Sange formaaede at udøve over Hjerter i Henseende til alle Lidenstaber's Opvækkelse eller Beroligelse.

Ogsaa den Mening, at Rhapsoderne skulle have haat for Stik, med en Stok i Haanden at vise paa Malerier de Menneſker og Personer afbildrede, hvorum der handledes, anseer Forf. som urigtig og Rhapsoderne uværdig, skjønt det ikke kan nægtes, at de jo pleiede at ledsage deres Sang med levende Gebærder; thi at de ei have blot reciteret, men virkelig affunget vedkommende Digte, maa, efter Forf., antages som afgjort, ihvorvel det er rimeligt nok, at deres Sang har lignet det, som vi nu kalde Recitativ. Men, at de dermed have forbundet mimisk Handling og Udtryk, viser endog det Ord *ὑποκρινομαι*, der bestandig bruges om dem. Fra denne Side betragtet, faaer Rhapsoderne's Kunst et nyt Værd, og

kan maaskee ansees som et Forspil for Tragoedien. Naar Rhapsoderne først have begyndt at gjøre Brug af Gebærdesproget tillige, kan ikke med Visshed bestemmes; men Sagens Natur lærer, at det maa være skeet meget tidligen.

Men ogsaa som Digtenes Fortolkere ^{a)} finder man Rhapsoderne omtalte. Hvori denne Fortolkning eller Forflaring har bestaaet, har endnu Ingen oplyst. Fors. er tilbøjelig til at troe, at derved ikke menes andet, end den udtryksfulde Gesticulation, hvormed deres Sang ledsagedes.

Saa agtværdig og hæderlig Rhapsoderne Kunst i Begyndelsen var og længe forblev, saa meget udartede den siden, og tabte i Agtelse. Aarsagen dertil var, deels at deres Antal i senere Tider alt for meget vorte, deels at de stedse bleve mere egennyttige og derhos mere ligegyldige for deres Kunsts Guldrommenhed, og endeligen, at Fleerheden af dem med paafaldende Uvidenhed foreenede taabelig Færfængelighed.

De gamle og ægte Noider spillede en vigtig Rolle ved religiøse Høitideligheder, og det samme gjorde ogsaa de ældre Rhapsoder, der tillige vare ægte Noider. Jo mere deres Antal tiltog, desto hyppigere brugtes de ved religiøse Fester og andre høitidelige Leiligheder. Der var endog en Lov

a) Plat. Opp. ed. Bipont. Vol. iv. p. 189.

for, at de skulde tage Deel i Processionen ved den store Fest, Panathenaia, og der affynge homeriske Sange *a*). Ligeledes anstillede de en egen *αγών* eller Veddekamp ved Bacchi Fest, hvor de affang Hymner til hans Ære, og dandsede om Gudens Statue *b*). Ved de olympiske Lege reciterede de offentlig en ej blot Homers men ogsaa andre Poeters Digte *c*). Men just denne deres Udbredelse blev, efter Forf. Mening, en af Aarsagerne til, at deres Kunst tabte sig; thi først vanslægtede den fra sin gamle Frihed, da Rhapsoden nu maatte synge ikke det, hvortil han selv havde niest Lyst og Talent, men hvad der forlangtes; dernæst blev man mere ligegyldig i Henseende til Valget af dem, man optog. I ældre Tider blev ingen antaget blandt Rhapsoderne, med mindre han udmærkede sig ved fortrinligt Talent.

Endvidere skadede Aoiderne sig ved en nyttig Tænkemaade, hvorved de nedsatte sig selv i Leiesvendes Klasse; de ældste Aoider og Rhapsoder havde ingen Binding søgt, fornøiede med Livets Ophold. Men fra den Tid af, da der indrettedes

a) Orator. Græc. ed. Reisk. iv. 209. Æliani varia Historiæ Lib. viii. c. 2. ed. Gronov. p. 524.

b) Athenæi Deipnos. L. vii. T. iii. p. 4. ed. Schweigh.

c) Diod. Sicul. L. xiv.

ordentlige *αγῶνες* (Beddefampe) af Rhapsoder, vare der ogsaa for dem udsatte offentlige Præmier, hvorved Ergierrighed og Bindesygge vakte og fik Næring. De ældste Præmier bestode i Lam *a*). Seenere hen synes det at være bleven forandret til Penge. Til Platos Tid havde de saaliden Erfølelse, at man saae dem ydmygt bede deres Tilhørere om en Skiær. For Aoiderne havde det ingen Skam været, at modtage noget til Livets Underholdning, da de ingen videre Fordeel attraaede. Ogsaa de ældste Rhapsoder erholdt Foræringer, mere som Agtelsesbeviser end som Betaling; de seenere Rhapsoder, ene bekymrende sig om Binding, krævede Løn for deres Sang, og indsamlede Penge af deres Tilhørere blandt Hoben.

Endelig maatte Rhapsodernes Uvidenhed og Forfængelighed berøve dem al Agtelse. Til Socrates's og Platos Tid beskrives de som saadanne, der manglede al Aandsdannelse, og blot havde bundet Digterens Ord i Hukommelsen, uden at bekymre sig om eller være istand til at fatte eller udtrykke Tanken og Aanden deri *b*). Hertil kom en utrolig Selvtillid og Forfængelighed, som

a) Pindar. ed. Heyn. Vol. II. P. II. p. 675. Eustath. ad. Iliad. I. p. 16.

b) Xenoph. Memor. L. iv. c. 2. ed. Weisk. Vol. v. p. 406 & 420. Suid. ed. Kust. V. II. p. 678.

de ogsaa viste i deres udbortes Antog, da de gik med røde, purpur- og violette Klæder, med forgyldte Kroner paa Hovedet, og overalt vare meget omhyggelige for deres Costume, hvilken Omhu saa meget mere contrasterede med den Ligegyldighed, de viste for deres Kald. Den rhapsodiske Kunst kan derfor til Socrates's og Platos Tid ansees for at have opnaaet sin Ende.

2. Om den academiske Borgerrets Betydning, Hæder og Pligter, i Særdeleshed med Hensyn paa Kiøbenhavns Universitet. Tale, holden den 8 November 1808 i Anledning af Reformationensfesten og de nye academiske Borgeres Optagelse, og paa Latin og Dansk med Anmærkninger udgiven af L. Engelstoft, Professor. Kiøbenhavn 1809. 91 S. 8.

Da Forordningen angaaende Examen Artium af 22 Marts 1805 §. 24 bestemt forbinder den offentlige Universitets Actus, som følger paa de ny optagne Studenteres Immatriculation, med den sædvanlige Reformationensfest, saa troede Forf., som det denne Gang tilfaldt, paa Embedsvegne at holde den saakaldte Reformationens-Tale, ikke at kunne vælge noget mere passende Minne end det,

der gik ud paa at indskærpe de nyoptagne academiſke Borgere, hvad de ſom ſaadanne ſkulde mene, have for Die og attraae, hvilken Agtelse de burde have for ſig ſelv, deres Kald og Beſteemmelse, og ved hvilke Betragtninger de ſkulde føle ſig opmuntrede til uſtandſet Fremgang mod værdigt Dømmærke.

For i Udviklingen af ſaadant Emne at gaae frem med deſto ſikrere Skridt, troede Taleren det paſſende, forſt i Korthed at berøre de Gieringer, ſom i de ſeenere Tider have fundet Sted i det hele Universitetsvæſen, og ved denne Leilighed at gjøre opmærkſom paa den Tendents til at undergrave de lærde Studiers, og med ſamme Universiteternes Agtelse, ſom aabenbarer ſig i de ſidſte Decenniers pædagogiske Reformer, hvilke, ſaa vel meente og i viſſe Henseender gavnlige de end forreſten kunne være, dog ved alſkens Uforſtand og Overdrivelse have givet Videnskabernes Foragtere nye Baaben i Hænder. Forf. tøber iſær ved at fremſtille det Fordærvelige i den ved ſaadan Uforſtand almindeligen udbredte, og for nærværende Tid hos den Generation, der er bleven dannet efter Philanthropiniſmens Grundſætninger, rodfæſtede Bildfarelſe, at det alene er nyttigt, ſom frembringer ſiebliffelig og umiddelbar Nytte i det daglige Liv; at Alt, hvad der i Udvikling, Lærdom og Videnskab er af anden Be-

Stæffenhed, har, som Noget, der ikke henhører til
 Realia eller til det Almeennyttige, lidet
 eller intet Værd; at al Underviisning desaaarsag
 ogsaa bør være populær, d. e. fri saavel for lærde
 Former som høiere theoretisk Anviisning; at Lær-
 dom eller høiere videnskabelig Indsigt og prac-
 tisk eller Forretnings Duelighed vanskeligen lade
 sig foreene; at jo ulærdere Noget er, desto snarere
 maae man kunne tiltroe ham den rette practiske
 Brugbarhed. Videre bemærkes og oplyses med
 Exempler, at et Blik paa Videnskaberne er nok til
 at vise, hvor væsentlig Forbindelsen er mellem
 den høiere Videnskabelighed og Menneskeheden
 Vel; det godtgøres med de seeneeste Tids Erfar-
 inger, hvor slet den for videnskabelig Dannelse
 blottede Routine og kun mekaniske Brugbarhed har
 under vanskeligere eller uforudseete Omstændighe-
 der holdt Prøve som ægte Forretningsduelighed.
 Det tilføies, at det har været umuligt at fore-
 bygge, at jo disse Fordomme ogsaa fik skadelig Ind-
 flydelse paa Universiteterne, i det mindste for saa-
 vidt, at mange Unglinge, smittede af Tidsalderens
 Aand, og loffede af Grundsætninger, der vare Ma-
 geligheden saa færfomne, benyttede den acade-
 miske Underviisning paa saadan Maade, som om
 det næsten var en Forbrydelse at gaae videre end
 til de første Elementer af Videnskaberne; det vides,
 hvilken Følgen vilde blive, dersom det skulde være

Universitetets eneste Diemed at bibringe dem de nødvendigtigste Kundskaber, som Staten siden kunde bruge til almindelige Forretningers mekaniske Behandling, og det ønskes, at disse Lærestalter, langt fra at smigre en saa skadelig Fordom, ville efter yderste Evne bestræbe sig for at haandhæve ægte og grundig Videnskabeligheds Ære, og, saavidt det staaer i deres Magt, at give den offentlige Meening en gavnligere Retning; ved hvilken Leilighed nogle nyere Lærde, som i senere Tider ved Skrifter have søgt at virke til dette Maal (Jacobi, Rehberg, Brandes, Niethammer, Littmann, Schleiermacher), med fortient Agtelse omtales.

Efter at have bestemt angivet Universiteternes dobbelte Formaal: at nemlig Ungdommen ved Hielp af dem skal dannes saavel til at bestyre Forretninger med Kundighed og Indsigt, som til at pryde og med fortrinligt Held at dyrke Videnskaberne, viser Taleren, at dette ogsaa var det Diemed, Kiøbenhavns Universitet efter dets Reformators og anden Stifters, Christ. 3dies Hensigt burde have, og hvortil det siden har stræbt at virke; og da samme ikke med Held kan opnaaes, med mindre de academiske Borgere tilbørlig erkiende, agte og føle deres Kald og Bestemmelse, skeer ved en naturlig Forbindelse Overgangen til det egentlige Hovedemne, at fremstille

den academiske Borgerrets Betydning, Hæder og Pligter med særdeles Hensyn paa Tvillingrigets Nationaluniversitet, at forklare, hvad det hos os vil og bør sige: at blive Student.

Der gives, siger Forf., ingen skønnere eller værdigere Beskræbelse end den, at uddanne sin Aand ved de frie Kunster, at forædle den ved ypperlige Grundsætninger, berige den med et Forraad af de nyttigste Kundskaber, hæve den til Alt, hvad der er stort og priseligt, og saaledes at skille sig fra Mængden, lære at foragte de Fordomme og at beherske de Liden skaber, under hvis Nag Pøbelen traller, gjøre Fædrelandet udmærket Tieneste i Raad og Daad, pryde det med Genie og Fortiener. Alligevel har det aldrig manglet paa haarde Beskyldninger imod Videnskabelighed. Forf. anfører endeel deraf, og giendriver i Korthed nogle, i det han bemærker, at de øvrige enten ingen alvorlig Giendrivelse fortjene, eller forlængst ere afkræftede. Den Sandhed, at intet er ypperligere end Videnskab, har ved Kampen selv vundet ny Styrke. Saa meget skønnere Bane maae derfor de ansees at betræde, der attraae at indlemmes i Videnskabelighedens Helligdomme.

I dette Hensyn er den academiske Borgerret, der aabner Indgang til samme, at betragte som en ærefuld Erhvervelse, naar den knyttes til saa-

danne Betingelser, at den nødvendigen forudsætter en hensigtsmæssig videnskabelig Forberedelse og en passende Grad af videnskabelig Uddannelse. Dette sidste gjør den academiske Borgerret saa hæderlig ved Kjøbenhavns Universitet fremfor ved andre Høiskoler; thi medens man andensteds uden videre uddeler den academiske Borgerret næsten til enhver, som forlanger den, kan nu, efter Forord. af 22de Marts 1805, hvorved deels Privatinscriptionens Gienvei er lukket, deels den første academiske Examen givet en forbedret Indretning, ved Kjøbenhavns Universitet Ingen blive Student, med mindre han underkaster sig en offentlig og streng Prøvelse, og ved aflagte Beviser paa sin Fremgang godtgjør, at han er beqvem til høiere Studier.

Fra selve Immatriculationens Hæder (efter den nye Indretning) leder Forf. S. 47 ff. Tanken hen paa det Vrefulde i den Bane, som nu aabner sig, paa den Omhyggelighed, hvormed Minerva leder sine unge Fostersønner til en høiere Bestemmelse, og paa den Medvirkning, der fra deres egen Side behøves, for værdigen at benytte en saadan Anførsel. De, som ikke medbringe de Anlæg og den Aand, der egner en Minerva's Fostersøn og academisk Borger, ville med liden Nytte og med mindre Ære give sig af med det, hvortil de ligesaalidet have Beqvemhed som Lyst.

Som Beviser paa den Omhu, hvormed der fra Universitetets Side sørges for, at efter Mulighed ingen Opmuntringer eller Hielpemidler skulle mangle Videnskabernes unge Dyrkere, nævnes adskillige af dets Indretninger, f. Ex. Udmærkelser, Præmiers Udsættelse, lovbunden og samvittighedsfuld Uddelelse af akademiske Grader, Stipendier og andre Understøttelser, og de gode Følger deraf fremstilles som ny Grund til Agtelse for Høiskolens Indflydelse paa Statens Gavn og Ære.

Men eftersom Universitetets Diemed da alene kan opnaaes, naar dets Borgere retteligen og værdigen benytte de Veiledninger, Opmuntringer og Hielpemidler, som det tilbyder dem, saa ere visse Egenskaber ønskelige eller aldeles nødvendige hos enhver akademisk Borger. Mangel af dem gjør, at der ere mange, som trættes paa Videnskabernes Bane; mange, som, efterat de uden Rald vare traadte ind derpaa, igien forlade samme, for at vælge saadanne Veie, der mere svare til deres Evner eller Tilbøielighed. Hvilke Egenskaber alle Videnskabernes troe Dyrkere bør besidde, dette søger Korf. S. 65 ff. at gjøre beskueligt, ved at fremstille Videnskabernes Gudinde, Minerva, med alle Attributer, saaledes som Oldtiden har dannet sig hendes Billede, og under dette giennem en naturlig Forklaring at indbefatte den Eidsadel, Ærvillighed, Bestedenhed, Sand-

hedskiærlighed, Arbeidsomhed, Iver og Standhaftighed, der bør udmærke hendes ægte Fostersønner. Dermed forbindes en passende Opfordring til de nysindskrevne Ynglinge, skedse at have for Dierens hæderlige og vigtige Bestemmelse, dybt at indprænte sig Tanken om de Dyder, hvorpaa Videnskabelighedsgudinden selv, efter Oldtidens Idæer, fremstiller det skønneste Monster, og i Gierningen at vise sig gennemtrængte af den Aand, der egner retskafne academiske Borgere. Talen sluttes med Bønner for vor allernaadigste Konge, som allerede har hædret Videnskaberne, Universitetet og de academiske Borgere med saa mange Prøver paa særdeles Huld og Naade; for den Kongl. Familie; for Universitetet og dets Styrere; for Fædrelandet og Menneskeheden.

Ved at udgive denne Tale i Trykken har Forf. tilføiet adskillige Anmærkninger, som indeholde saadanne literære eller historiske Oplysninger, der staae i nær Forbindelse med et eller andet Sted i Texten. Saaledes nævnes S. 18 f. de vigtigste Skrifter af den nyeste Literatur, der have til Diermed at berigtige de herskende Fordomme mod videnskabelig Dannelse eller Lærdom, og et Par Ord tilføies om de seeneste Erfaringer i denne Henseende. Mærkeligt er det, at den i saa lang Tid saa forroste Opdragelsesmaade, der anpriste sig ved Philanthropiens og Almeennyttighedens

yndede Titler, ikke endnu, efter 30 til 40 Aars
 Forløb, har, saavidt man har kunnet opdage,
 frembragt een eneste stor Mand i noget Fag. I
 Noten S. 20 s. anmærker Forf., at der er noget
 ubilligt i, med de nyeste Skribenter at give Preus-
 sen alene Skyld for alt det Onde, en misledet
 Pædagogik har stiftet, ligesom han ogsaa advarer
 mod en saadan Overdrivelse paa den anden Side,
 hvorved de Fordomme, der bestrides, kunde gives
 nye Baaben i Hænder. S. 25 oplyses med
 Exempler af de allervigtigste Opfindelser i Astro-
 nomie, Navigation, Mechanik, Medicin o. s. v.,
 hvor nøie disse hænge sammen med rene Videnska-
 belighed og saadanne theoretiske Undersøgelser,
 der ved første Bieaast kunde synes at burde henreg-
 nes til, og vist nok i sin Tid af mange Stats-,
 Forretnings- og Verdensmænd ere blevne anseete
 for ufrugtbare Speculationer og blot lærde Forly-
 stelser. S. 38 gøres opmærksom paa, at Baco i
 sit Værk: de dignitate et augmentis scientiarum
 allerede har gennemgaaet og giendrevet alle de
 Indvendinger mod lærde Studiers Nytte, som i
 senere Tider ere fremsatte. S. 52 s. vises, hvor-
 ledes det ved andre Universiteter gaaer til med Ud-
 deelsen af academiske Værdigheder, hvilke derfor
 i Tyskland ere sunkne dybt under Satirens Punct.
 Det forklares derhos, til hvilke Betingelser acade-
 miske Værdigheders Uddeelse efter Grundtatsen af

1783, og den Kongl. Resol. af 1 Novbr. 1808 er bunden ved Kiøbenhavns Universitet S. 56 oplyses med Exempler, hvor mangfoldige blandt vort Fædrelands berømte, talentfulde og fortiente Mænd ere fødte og opdragne under ringe Aar, og siden i Understøttelse ved Universitetet have fundet et Hielpemiddel til Udvikling og Fremgang, uden hvilket de maaskee ikke vilde være blevene, hvad de bleve. S. 59 f. meddeles Underretning om, hvilke overordentlige Understøttelser Universitetet har uddelt til Hielp for trængende Studerende, især under Krigen. Ved denne Leilighed yttres tillige Forundring over, at, medens alle Klasser af Fædrelandsforsvarere og af Borgere, som Eiendens Vold berøvede Eiendom eller tilføiede betydeligt Tab, erholdt Beviser paa deres fornuende og uformuende Medborgeres virksomme Deltagelse, fandtes der ikke een eneste, som søgte Drikt til, at bestemme nogen Sum til Understøttelse for fattige Studenter, der ved de paaKOMNE Uroligheder deels mistede de Timeinformationer, hvoraf de ernærede sig, deels, medens de selv stode der, hvorhen Pligt havde kaldt dem, tabte deres hele Eiendom — og det, uagtet Landet blandt sine rige og fornuende Borgere eier mangfoldige, der fordum vare det samme Universitets Gøstersonner. Først i Aaret 1808 blev Exempel paa saadan Velvillie

givet af en fraværende Patriot *a)*. S. 88 f. anbringes et Par Bemærkninger i Tilledning af det engelske Røbertog.

Følgende Trykfeil ombedes Læseren at ville rette:

S. 28 sidste Linie i Noten, Menneſkelighed, læs: Menneſkehed.

S. 62. L. 2. fero, l. fere.

S. 85. L. 4. overordentlige, l. overordentlig.

S. 87. L. 3. Iyffe, l. Iyffes.

For 500 Exemplarer af denne Tale er frit Trykning bevilget af Universitetet. Saavel for Papiret til det hele Oplag af 1000 Exempl. som for Trykningen af de 500 Exempl. har Universitetets Bogtrykker, Directeur Schulz, frasagt sig Godtgørelse. Indtægten, hvorfor i Slutningen af nærværende Hæfte aflægges offentligt Regnskab, har Udgiveren bestemt til Understøttelse for trængende og værdige Studenter ved Universitetet paa den Maade, som med Hensyn til Beløbet af det Indkomne maatte findes meest tjenlig og hensigtspaasende.

a) S. forrige Hæfte S. 67.

De afbrændte eller beskadigede Bygninger.	Assurancesum- merne for de Bygninger, som have lidt total Skade.	Hvad de par- tielle Skæ- der ere vurde- rede til.	Hvad der bliver udbetalt.	Hvortil bliver at tillægge Ru- dera's Værdie for de Bygning- er, som have lidt total Skade.	I alt.	Det virkelige Tab i Forhold til de Summer, for hvilke var assureret.
1) Bygninger, som have lidt total Skade.						
Alg. Confer. Obelig's Residentse	9800 R. β.	— —	7488 R. β.	500 R.	7988 R. β.	1812 R. β.
Justitsraad Bugges Residentse	7300 —	— —	5463 —	500 —	5963 —	1337 —
Capell. Prof. Clausens dito	5300 —	— —	3933 —	400 —	4333 —	967 —
Prof. Bangs dito	8200 —	— —	6102 —	600 —	6702 —	1498 —
Statsraad Riisbrighs dito	7900 —	— —	5949 —	500 —	6449 —	1451 —
Trinitatis Kirkes Fattigskole	5000 —	— —	3870 —	200 —	4070 —	930 —
2) Bygninger, som have lidt partiell Skade:						
Studiegaarden	— —	24620 R.	20115 —	— —	20115 —	4505 —
Communitets Bygningen	— —	2043 —	1161 — 86	— —	1161 — 86	881 — 10
Prof. Münters Residentse	— —	580 —	354 — 57	— —	354 — 57	225 —
Statsraad Moldenhawers dito	— —	3850 —	3294 —	— —	3294 —	556 —
Frue Præstebolig	— —	750 —	570 — 57	— —	570 — 57	179 — 39
Prof. N. C. Kalls Residentse	— —	2700 —	2232 —	— —	2232 —	468 —
Prof. N. Kalls Residentse	— —	3100 —	2610 —	— —	2610 —	490 —
Elersens Collegium	— —	160 —	intet.	— —	intet.	160 —
Prof. Hornemans Residentse	— —	6900 —	5772 — 57	— —	5772 — 57	1127 — 39
Prof. Wöldike's dito	— —	7350 —	6195 — 57	— —	6195 — 57	1154 — 39
Collegium Medicum	— —	8400 —	7023 — 57	— —	7023 — 57	1376 — 39
Walckendorffs Collegium	— —	350 —	172 — 76	— —	172 — 76	177 — 20
Trinitatis Kirke	— —	2500 —	1350 — a)	— —	1350 —	1150 —
Trinitatis Præstebolig	— —	370 —	180 —	— —	180 —	190 —
Pastor Fallesens Residentse	— —	750 —	570 — 57	— —	570 — 57	179 — 39
		64423 R.	84408 R. 24	2700 R.	87108 R. 24	20814 R. 33

a) Denne Erstatning er ansat efter Formodning, da der i Henseende til samme endnu er Noget uafgjort.

VII. Universitetets Tab paa Bygninger ved Bombardementet i Septbr. 1807.

I disse Annal. 1807 2. B. S. 283 f. er meddeelt en foreløbig Beretning om dette Tab; men nøiagtig kunde det da først opgives, naar det var blevet afgjort, hvilken Erstatning fra Brandasurancekassen kunde ventes. Efterat Reglerne herfor nu ved allernaadigst Resolution af 11 Jan. d. A. ere fastsatte, kan ogsaa bestemt angives, hvor stort Universitetets virkelige Tab i Forhold til Assuranc-Summerne bliver. Dette oplyses nærmere ved hedsfæiede Tabel B., hvoraf Resultatet er, at Universitetet, hvis Bygningers deels totale, deels partielle Skade beregnes til 107,923 Rd., faaer udbetalt 84,408 Rd., og at, naar hertil lægges 2700 Rd., som er Værdien af de aldeles ødelagte Bygningers Ruder, hvorved udkommer en Sum af 87,108 Rd., bliver det virkelige Tab i Forhold til Assurancen omtrent 20,815 Rd. Heri er ikke iberegnet Frue Kirke, hvilken Hs. Majestæt allernaadigst har behaget at tilsiige den fulde Assurancensum eller 50000 Rd. med Afdrag af a) pro quota Parten af Taxationsværdien af de levnede Ruder, b) 10 Procent af den udbetalende Erstatningssum, saa at ingen Rabat beregnes i Forhold til Burderingssummen.

Frue Kirke erholder saaledes omtrent 38,954 Rd.,
hvoraf Renterne beregnes fra 11 Mart. 1808.

VIII. Efterretning om det Tab, som Universitetets Archiv leed ved Bombardementet i Septbr. 1807.

Universitetets Documenter glemtes deels i det saakaldte Rectorskab, der stedse befandt sig i Rectors Bolig, deels i et Værelse paa Studiigaarden i nederste Etage paa hvire Side af Porten.

Med Rectorskabet opbrændte 1) nogle gamle Fundatser og Gavebreve af Kong Christian den Første og Kong Hans; 2) Kong Christian den Tredies Stiftelsesbrev i rødt Gløiels Bind og Kapsel, der pleiede at overleveres den nye Rector af den fratrædende; 3) De saakaldte Constitutiones laudabiles, og et andet Manuscript, der ligeledes indeholdt nogle Vedtægter, blandt andet Pedellerne angaaende, meest ubetydelige; 4) En Jordbog, der viste, hvorledes Universitetets Gods i Corpora er inddeelt, og hvad deraf tilkommer ethvert Facultet og dets ordentlige Medlemmer; 5) Protocolterne for det Holbergske og Bispingste Legat; 6) Liber Frisiorum, hvori deres

Navne fandtes, der til dette Legat ere indskrevne; 7) Consistorii Circularer for Hr. Professor Bangs Rectorat (1806 — 1807) i tvende Kapsler; 8) Instrux for Consistorium; 9) Nogle trykte Bøger og Priis Skrifter; 10) Endeel Qvitteringer og andre Papirer; 11) En tynd Qvart i hvidt Pergament, der indeholdt Fortegnelse over hvad der fandtes i Rectorskabet, og leveredes fra den afgaaende Rector til den tiltrædende.

Af disse Documenter ere No. 1. og 2. paa flere Steder trykte. Af No. 3. gives ingen trykte, maaskee ej heller skrevne, Exemplarer. Indholdet deraf angik fast alene visse Bestemmelser i Henseende til Professorum Naadensaar eller Indkomster, hvilke Bestemmelser med Tiden ganske tabes deres Kraft, naar Corpora efterhaanden inddrages under Quæsturen. Af No. 4. havees i privat Eie en authentisk og correct Afskrift. For No. 5. ere nye Protocoller anskaffede, og deri af trykte Bøger samt af Acta Consistorii indførte saavel Fundationerne, som hvad der til fornøden Oplysning ellers kan være fornødent. Tabet af No. 7. er ei af megen Bigtighed, da deels Acta Consistorii, som ere reddede, vise Papirernes Indhold, deels alle Documenter af Bigtighed findes i Copiebøgerne nøiagtig afskrevne. Af No. 8. havdees Gienpart i Universitets Directionens Archiv.

Hvad den Deel af Archivet angaaer, som giemtes i et Værelse paa Studiigaarden, da havde allerede forlængst Hr. Prof. Nic. Kall, der i mange Aar har ført et almindeligt Tilsyn med Universitetets Archiv, søgt at ordne dette saaledes, at de vigtigste Sager vare opsatte paa den høire Side, naar man kom ind af Døren, de mindre vigtige og for det meste aldeles ubetydelige paa den venstre Side, paa det at i paakommende Tilfælde i det mindste det Vigtigste hastigen kunde reddes. Da et Bombardement med Visshed ventedes, lod Hr. Professoren alt, hvad der fandtes paa den høire Side i Archivet, tilligemed Universitetets Obligationers Kasse, samt, efter Forlangende, nogle Professorens Embeds-Protocoller nedsætte i en bombe-fri Kielder under Consistorii Bygning, og Aabningen til Kielderens, der ei var stor nok til at rumme den øvrige Deel af Archivet, tilmure. Da Faren var forbi, blev den reddede Deel af Archivet optaget, og i Mangel af anden Leilighed indlagt i Dvæsturens Bogholder-Contoir. Endskønt det Hele ved denne dobbelte Flytning kom i megen Forvirring, savnedes dog intet af de vigtigere i Archivet værende Sager, saasom originale Fundatser, Gavebreve, Adkomster, Acta, Copiebøger o. s. v. Den øvrige Deel af Archivet opbrændte med den Længde af Studiigaarden, hvori Archivværelset befandt sig. Hvad her tabtes, var

for det mæste alene gamle forældede Regnskabsbøger, Auctions- og Skifteprotocoller, Tamperrets-Protocoller, Jordegodsbeviser eller Reversaler v. s. v.

IX. Studentervæbning.

(Meddeelt af Hr. Krigsassessor og Capt. Schneider, Adjutant hos Chefen for Hs. Majestæts Livcorps.)

(Fortsat fra forr. Hæft. S. 59.)

I. Chronik.

Den 25 Marts 1809 blev Corpsets Overlæge, Dr. Med. K h a l f f, bemyndiget til at bære følgende Uniform: trefantet Hat med Sølvframpe, sort Kiole med een Rad hvide Knapper, rød Krave og Opflag; paa begge tvende sølvbroderede Sløiser, hvid Vest og sorte Pantalons. For Underlægerne samme Uniform, de broderede Sløiser undtagne.

Corpsets Auditeur, Hr. S t e l l w a g e n, forundtes Kongelig allernaadigst Tilladelse at anlægge Armeens Auditeurers Uniform.

Den 6 Maj bestemtes Ancienniteten mellem Officererne. (Jonsf. Kongl. Resolut. af 7 April d. A., anført i forr. Hæft. S. 62.)

Den 25 Maj begyndte Øvelserne paa Exerceerskolen, som indtil videre holdtes daglig paa Sandcadet-Academiet fra 6 til 8 om Morgen.

Den 1 Jun. tilkiendegav Chefen, at Hs. Majestæt Kongen allernaadigst havde behaget at resolve, at Corpsets Subalterne-Officerer maatte, efter deres Ønske og Chefens derom giorte allerunderdanigste Forestilling, anlægge Armeens Feldttegn, dog under det Vilkaar, at de underkastede sig den for det borgerlige Infanterie ellers befalede Examen.

Hr. Lieutenant v. Prunst af det Kongelige Artilleriecorps og Ridder af Dannebrogen ønskedes eensstemmigen til Examinator. Paa Anmodning af Corpsets Chef modtog han dette Valg, som af Hs. Majestæt allernaadigst bifaldtes.

Den 8 Jun. indpræntedes Corpset Paapassenhed i at møde til den befalede Exerceertid (Torsdag Morgen fra 7 — 9), med mindre antagelig Grund for Udeblivelse forinden indsendtes, da Forsømmelse i denne korte Tids Tjeneste vilde udelukke vedkommende Skyldige fra anbefalinger af Chefen til Hs. Majestæt Kongen ved Embeders Ansøgning.

Ligeledes erindredes Corpset om, ikke, hverken i eller udenfor Tjenesten, at tillade sig nogen Forandring i den eengang befalede Uniform.

Fra den 22 Jun. af er skeet den Forandring, at Corpsset, der hidtil havde holdt sine Øvelser paa Ridebanen hver Torsdag Morgen fra 7 til 9, for Fremtiden møder hver Torsdag Eftermiddag Kl. 5 i fuld Armatur ved Østerport, for derfra at marchere ud paa Gællede. Paa samme Dag anlagdes, ifølge Corpssets Ønske, hvide lange Lærredss Overbeenklæder.

Skydeselskabets Øvelser, til hvilke Hs. Majestæt Kongen allernaadigst har skænket det fornødne Antal skarpe Patroner, fortsættes eengang ugentlig paa den Kongl. Skydebane, hvis Forstandere dertil have overladt Corpset dens Locale.

2. Befordringer og Afgang.

Den 12 April er Medlem af Corpsset, J. Steinmann, ansat som Gændrif ved det sjællandske Jægercorps, men uden Anciennitet, indtil han har taget den befalede Examen.

Den 27 April er Secondlieutenant P. Borch, der er ansat som Cancellist ved Generalquarteermesterstaben, affødiget i Raade fra Corpsset.

Den 29 April er Capitain og Compagniechef M. S. Schultz beskikket til residerende Capellan ved Frue Menighed i Tronhiem.

Den 30 Maj er Capitain og Compagniechef K. S. B. Hagerup, som er beskikket til Føld- og

Consumptions. Inspecteur i Præstøe, afgaaet fra Corpset og meddeelt Overkrigscommissairs Character, med Tilladelse at bære den for Overkrigscommissairerne reglementerede Uniform og Armeens Feldttegn.

X. Blandede Efterretninger.

Ved Resolution af 15 Maj d. A. har Hs. Majestæt allernaadigst tilladt, at ogsaa de af Communitetets Alummer, som have underkastet sig Embeds-Examen, maae, fra 1 Maj d. A. at regne, nyde det Tillæg af 2 Mk. ugentligen til Klosterdaleren, der ved allerhøieste Resolutioner af 5 April og 18 Juni f. A. blev, saa længe nuværende Krigsburo-ligheder vare, bevilget de af bemeldte Stiftelses Alummer, som ej endnu have taget Embeds-Examen. (See disse Annal. 1808. I. B. S. 345 sq.)

Under 26 Maj d. A. har Hs. Majestæt allernaadigst confirmeret den mellem Ejeren af Oldeberggaard i Lynge Sogn, Sorø Amt i Siælland, Jørgen Voigt og Universitetet, som Beneficiarius, afsluttede Forening om bestandig Overdragelse af denne Gaards Konge-Korn-Tiende til bemeldte Gaards Eier, fra Aar 1809 iberegnet, imod at nærværende og tilkommende Eiere af Oldeberg-

gaard derfor svare en aarlig Afgift af 1 Td. Rug, 2 Tdr. Byg og 2 Td. Havre, tillegget samtlige Kongl. Skatter, som nu ere eller herefter paabudne vorde, og efter Middeltallet af de sidste 10 Aars Capitelstaxt i Stiftet at betale fornævnte Afgift i Penge, 14 Dage efter at Capitelstaxten er bleven bekiendt.

Gaardens tiendeydende Hartkorn er Uger og Eng 5 Tdr. 6 Skp. : Fdk. 2 Alb.

Under 7 Juni d. A. har. Hs. Majestæt allernaadigst bifaldet, at den Universitetet tilhørende, i Haraldsted Sogn, Skæe Bye, Sørge Amt beliggende Vandmølle, Skæe-Mølle kaldet, maa med Bygninger, Indretninger, Damsted og alt rette Tiliggende og Herlighed, med al den Rettighed, som samme fra Arilds Tid haver havt, overdrages dens hidtilværende Fæster, Møller Adam Gottlob Wind i Arvesæfte, saaledes at af Møllen med Tilbehør svares i aarlig Afgift 15 Tdr. Rug, at betale efter hvert Aars Capitelstaxt, i det senere 6 Uger efter at samme er sat, hvorhos nuværende eller tilkommende Arvesæftere erlægge af Møllen med Tiliggende alle Skatter og Paalæg, af hvad Navn være maatte, ordinære og ekstraordinære, som nu ere eller herefter maatte vorde pa-

budne, intet i nogen Maade undtaget. For disse Afgifter, samt for Møllens og Mølleværkets behøvrige Vedligeholdelse, bliver Universitetet for bestandigen først prioritetet i Møllen, dens Bygninger, Værket og alt Tilliggende, næst efter de Kongelige Skatter og Contributioner, fremfor alle andre Panthavere og Creditorer, af hvad Beskaffenhed deres Fordringer endog maatte være. Imod at erlægge til Universitetet en Recognition af 12 Edr. Byg, som betales i Penge efter Capitelstaxten, og 8 Rdlr. til Universitetets Forrvalter, er det enhver Arvesæster tilladt at sælge Møllen med Tilbehør og alt Tilliggende, da den nye Arvesæster, naar alt er befundet i forsvarlig Stand, forsynes paa hans eget Navn med et nyt ligelydende Arvesæstestiede.

Den foranførte Afgift af 15 Edr. Rug, svares af Møllestylden alene. Paa de til Møllen liggende Jorder har allerede i Aaret 1803 bemeldte Møller Wind erholdt Arvesæstestiede, hvorefter desuden af disse svares til Universitetet 11 Edr. 2 Skpr. Rug, 11 Edr. 2 Skpr. Byg og 11 Edr. 2 Skpr. Havre samt 2 Mk 13 ß i Penge. Forhen betales af Møllen med tilliggende Jorder ikke mere end 26 Rd. 4 Mk. aarlig.

Fiskeriet og Afgrøden af den saakaldte Langvaddams eller Damhuus Sø, der tilhører Universitetet, og forhen havde været bortforpagtet til Over-Brand og Vandcommissjonen, blev i forrige Aar med Directionens Approbation igien overladt til Kiøbenhavns Vandcommissjon paa 20 Aar, mod en aarlig Afgift af 70 Rd. (See disse Amaal. 1808 2. B. S. 240). Siden yttrede Vandcommissjonen, med Hensyn til, at de Planer, som forehaves til bemeldte Søes Anvendelse for Vandvæsenet, fordre en uindskrænket og rolig Besiddelse af samme, det Ønske, at den Rettighed, som Universitetet har til bemeldte Søe, maatte for bestandig overdrages den.

Efter at dette Ønske og Consistorii angaaende Betingelserne gjorde Forslag af Directionen allerunderdanigst var andraget, behagede det Hs. Majestæt under 27 Jun. d. A. allernaadigst at tillade, at bemeldte Langvaddams eller Damhuus Sø, fra indeværende Aars Oct. Hansdag af, for bestandigt maae overdrages til Vandcommissjonen, mod en aarlig Afgift af 30 Tdr. Byg, at betale i Penge efter hvert Aars Capitelstart, og at, i Overensstemmelse hermed, Skiødet af Consistorio maae udstædes.

Til den botaniske Haves Fornødenheder har
Hs. Majestæt i dette Foraar allernaadigst skænket
en Sum af 1000 Rd.

Under 27 Maj d. A. har Directionen sam-
tykt, at af de tvende ved Universitetsbibliotheket
antagne Volontairer Adjunct ved Frue Skole Ja-
cob Krum maa, saalænge saadant kan skee uden
Collision med hans Lærer-Embede, overtage hidtil-
værende Amanuensis, Dr. Bedel Simonsens For-
retninger, og derfor nyde den aarlige Gratifi-
cation af 50 Rd., som i denne Egenkab har været
bemeldte Dr. Simonsen tillagt.

Den 27 Maj udnævnte Consistorium Stud.
Jur. R. M. Spandet til Alumnus paa Wal-
kendorfs Collegium.
